

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра організації авіаційних робіт і послуг

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

_____ А. Гудманян

«__» _____ 2019р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«Страхування перевезень»

Галузь знань: 27 «Транспорт»
Спеціальність: 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»
Спеціалізація: 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)»
Освітньо-професійна програма: «Мультимодальний транспорт і логістика»

Курс – 3 Семестр – 5

Лекції – 17 Диференційований залік – 5 семестр
Лабораторні заняття – 34
Самостійна робота – 69
Усього (годин/кредитів ECTS) - 120/4,0

Індекс: РБ-7-275/17-2.6.9

СМЯ НАУ РП 19.02-01-2019

Робочу програму навчальної дисципліни «Страховання перевезень» розроблено на основі освітньої програми та робочого навчального плану №РБ-7-275/17 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» спеціалізацією 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» освітньо-професійною програмою «Мультиmodalний транспорт і логістика» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

старший викладач кафедри організації

авіаційних робіт і послуг _____ /Суворова Н.О./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 275 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» (спеціалізації 275.04 «Транспортні технології (на повітряному транспорті)» освітньо-професійної програми «Мультиmodalний транспорт і логістика»), - кафедри організації авіаційних робіт і послуг, протокол №__ від «__» _____ 2019р.

Завідувач кафедри _____ /Разумова К.М./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету транспорту, менеджменту і логістики, протокол №__ від «__» _____ 2019 р.

Голова НМРР _____ /Шевченко І.В./

УЗГОДЖЕНО

Декан ФТМЛ

_____ /Ільєнко О.В./

«__» _____ 2019 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

ЗМІСТ

	сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1 Заплановані результати	4
1.2. Програма навчальної дисципліни	5
2. Зміст навчальної дисципліни	7
2.1. Структура навчальної дисципліни	7
2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг	8
2.3. Лабораторні заняття, їх тематика і обсяг	9
2.4. Самостійна робота студента, її зміст та обсяг	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	11
3.1. Методи навчання	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	12
4.1. Методи контролю та схема нарахування балів	12

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни розробляється на основі «Методичних рекомендацій до розроблення та оформлення робочої програми навчальної дисципліни», затверджених розпорядженням № 106, від 13.07.2017р. та відповідних нормативних документів.

1. Пояснювальна записка

1.1. Заплановані результати

Дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь у сфері страхових взаємовідносин, що сприятиме об'єктивній оцінці економічних процесів, розумінню суті, місця та значення страхування перевезень для успішного управління цими процесами.

Метою викладення дисципліни є вивчення порядку та правил обов'язкового страхування перевезень на підприємствах різних форм власності; формування фінансово-аналітичного підходу майбутнього фахівця з транспортних технологій до управлінських рішень щодо застосування окремих видів страхування перевезень на конкретних прикладах.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

розгляд економічної суті, функцій, ролі і застосування страхування в сфері мультимодальних перевезень;

вивчення змісту найважливішої страхової технології, класифікації страхування й організаційних принципів побудови системи страхових організацій;

розкриття особливостей організації і проведення страхування перевезень в Україні;

вивчення методики розрахунків страхових тарифів;

висвітлення основних умов страхування за видами перевезень, методики визначення збитку і страхового відшкодування, економічного аналізу та оцінки страхових операцій при здійсненні мультимодальних перевезень.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен набути компетентності з:

державного регулювання страхової діяльності в Україні;

принципів державного та міжнародного регулювання страхової діяльності в сфері транспортних послуг;

регулювання питання відповідальності перевізника щодо міжнародного перевезення пасажирів, багажу та вантажу;

технології відбору ризиків на страхування в транспортній галузі і врегулювання страхових претензій;

формування тарифної та цінової стратегії страхування перевезень;

процесів і методів реалізації страхових послуг при виконанні мультимодальних перевезень.

Навчальна дисципліна «Страховання перевезень» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальний курс транспорту», «Митні операції», «Транспортне право», «Пасажирські перевезення», «Основи діяльності транспортних підприємств» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Технологія перевезень за видами транспорту», «Основи управління транспортними системами», «Інформаційні системи і технології в мультимодальних перевезеннях» «Технології мультимодальних перевезень», «Моделювання транспортних та складських процесів».

1.2. Програма навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного класичного навчального модуля, а саме: Модуль №1 «**Теоретичні та методологічні аспекти проведення страховання перевезень**».

Тема 1.2.1. Поняття, сутність і роль страховання

Історія розвитку страхових відносин. Виникнення та розвиток страховання. Економічна природа, зміст та функції страховання. Місце страховання в економічній системі.

Тема 1.2.2. Основні поняття й терміни, що використовуються в страхованні

Терміни, що визначають основних учасників страхових відносин. Поняття, що характеризують загальні умови страхової діяльності. Терміни страховання, пов'язані з формуванням страхового фонду. Спеціальні терміни, пов'язані з витратою коштів страхового фонду. Міжнародні терміни.

Тема 1.2.3. Класифікація страховання

Класифікація за метою страховання. Класифікація за ступенем свободи волевиявлення страховальника. Класифікація за об'єктами. Класифікація страховання за родом небезпеки.

Тема 1.2.4. Автотранспортне страховання

Класифікація видів страховання автотранспортних ризиків. Страховання вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення й порядок відшкодування збитків. Страховання відповідальності автоперевізника за вантаж. Норми законодавства України та міжнародних Конвенцій. Обсяг страхової суми. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків. Страховання від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф.

Тема 1.2.5. Морське страхування

Визначення договору морського страхування в Кодексі торговельного мореплавання. Страхування морських суден. Класифікація суден за категоріями ризику. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування і особливості його виплати. Страхування відповідальності власників суден перед третіми особами. Обсяг відповідальності. Виключення. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Умови страхування від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми і особливості страхування.

Тема 1.2.6. Авіаційне страхування

Суб'єкти і об'єкти при авіаційному страхуванні. Майнове страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страхування відповідальності власників повітряних суден. Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Норми Закону “Про транспорт” та Повітряного кодексу України. Варшавська, Гаазька і Гвадалахарська конвенції та їх застосування при страхуванні відповідальності авіаперевізника за вантаж. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Особливості виплати страхового забезпечення.

Тема 1.2.7. Страхування в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків

Основні поняття та терміни, що використовуються при страхуванні мультимодальних перевезень. Особливості страхування мультимодальних перевезень.

Тема 1.2.8. Державне регулювання страхової діяльності

Об'єктивна необхідність, зміст та межі державного регулювання страхової діяльності. Державний нагляд за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Оподаткування страховиків.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Структура навчальної дисципліни

В розділі подається розподіл навчального часу за формами навчання та видами занять відповідно до робочого навчального плану.

Таблиця 2.1

№ п.п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Усього	Лекції	Лабор./ заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
5 семестр					
Модуль №1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страхування перевезень»					
1.1	Поняття, сутність і роль страхування	10	2	2	6
1.2	Основні поняття й терміни, що використовуються в страхуванні	12	2	2	8
1.3	Класифікація страхування	16	2	6	8
1.4	Автотранспортне страхування	18	2	6	10
1.5	Морське страхування	18	2	6	10
1.6	Авіаційне страхування	18	2	6	10
1.7	Страховання в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків	10	2	2	6
1.8	Державне регулювання страхової діяльності	14	2	4	8
1.9	Модульна контрольна робота №1	4	1	-	3
Усього за модулем №1		120	17	34	69
Усього за 5 семестр		120	17	34	69
Усього за навчальною дисципліною		120	17	34	69

2.2. Лекційні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навч. занять (год)	
		Лекції	СРС
5 семестр			
Модуль №1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страховання перевезень»			
1.1	Поняття, сутність і роль страховання. Історія розвитку страхових відносин. Виникнення та розвиток страховання.	2	2
1.2	Основні поняття й терміни, що використовуються в страхованні. Міжнародні терміни.	2	2
1.3	Класифікація страховання. Класифікація за метою страховання. Класифікація за ступенем свободи волевиявлення страховальника. Класифікація за об'єктами. Класифікація страховання за родом небезпеки.	2	2
1.4	Автотранспортне страховання. Класифікація видів страховання автотранспортних ризиків. Норми законодавства України та міжнародних Конвенцій. Обсяг страхової суми. Страховий тариф. Порядок відшкодування збитків.	2	2
1.5	Морське страховання. Визначення договору морського страховання в Кодексі торговельного мореплавання. Страховання морських суден.	2	2
1.6	Авіаційне страховання. Суб'єкти і об'єкти при авіаційному страхованні. Норми Закону «Про транспорт» та Повітряного кодексу України. Варшавська, Гаазька і Гвадалахарська конвенції та їх застосування при страхованні відповідальності авіаперевізника за вантаж.	2	2
1.7	Страховання в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків. Особливості страховання мультимодальних перевезень.	2	2
1.8	Державне регулювання страхової діяльності. Об'єктивна необхідність, зміст та межі державного регулювання страхової діяльності.	2	2
1.9	Модульна контрольна робота №1	1	3
Усього за модулем №1		17	19
Усього за навчальною дисципліною		17	19

2.3. Лабораторні заняття, їх тематика і обсяг

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)	
		Лабор. заняття	СРС
5 семестр			
Модуль №1 «Теоретичні та методологічні аспекти проведення страховання перевезень»			
1.1	Економічна природа, зміст та функції страховання. Місце страховання в економічній системі.	2	4
1.2	Терміни, що визначають основних учасників страхових відносин. Поняття, що характеризують загальні умови страхової діяльності. Терміни страховання, пов'язані з формуванням страхового фонду. Спеціальні терміни, пов'язані з витратою коштів страхового фонду.	2	6
1.3	Класифікація страховання. Класифікація за метою страховання. Класифікація за ступенем свободи волевиявлення страховальника. Класифікація за об'єктами. Класифікація страховання за родом небезпеки.	2 2 2	6
1.4	Страховання вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Обсяг страхової відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Визначення й порядок відшкодування збитків. Страховання відповідальності автоперевізника за вантаж. Страховання від нещасних випадків на автомобільному транспорті. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф.	2 2 2	8
1.5	Класифікація суден за категоріями ризику. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування і особливості його виплати. Страховання відповідальності власників суден перед третіми особами. Обсяг відповідальності. Виключення. Страхова сума. Страховий тариф. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страховання вантажів, що перевозяться морським транспортом. Умови страховання від нещасних випадків на морському транспорті: членів судової команди, пасажирів. Форми і особливості страховання.	2 2 2	8

1.6	Майнове страхування повітряних суден. Форми страхування. Об'єкти страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Строк страхування. Оцінка збитків. Страхове відшкодування. Умови страхування відповідальності власників повітряних суден. Умови страхування вантажів, що перевозяться авіаційним транспортом. Страхування від нещасних випадків на повітряному транспорті. Форми страхування. Обсяг відповідальності. Страхова сума. Страховий тариф. Особливості виплати страхового забезпечення.	2 2 2	8
1.7	Страховання в мультимодальних перевезеннях як метод захисту від ризиків. Основні поняття та терміни, що використовуються при страхуванні мультимодальних перевезень.	2	4
1.8	Державний нагляд за страховою діяльністю. Ліцензування страхової діяльності. Оподаткування страховиків.	2 2	6
Усього за модулем №1		34	50
Усього за навчальною дисципліною		34	50

2.4. Самостійна робота студента, її зміст та обсяг

№ пор.	Зміст самостійної роботи студента	Обсяг СРС (годин)
5 семестр		
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	16
2.	Підготовка до лабораторних занять	50
3.	Підготовка до модульної контрольної роботи	3
Усього за 5 семестр		69
Усього за навчальною дисципліною		69

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Навчальні технології, що застосовуються для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни: робота в малих групах, семінар-дискусія, мозкова атака, презентація, рольова гра.

3.2. Рекомендована література

Базова література

- 3.2.1. Господарський кодекс України від 16 січня 2003р. № 434-IV.
- 3.2.2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. № 435-IV.
- 3.2.3. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996р. №86/96 (із змінами, внесеними згідно із Законами № 2745-III від 4 жовтня 2001р. та ін.).
- 3.2.4. Закон України Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
- 3.2.5. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Страхова справа. – 5-те вид., стереотип.– К.: Знання, 2006.– 351 с
- 3.2.6. Страхування в Україні: Нормативно-правове регулювання/Роїна О. М.– 2-е вид., перероб. і доп.– К.:КНТ, 2006.– 420
- 3.2.7. Страхування: Договори, суд, законодавство: Наук.- практич. посіб./ Укл. Нескороджена Л.Л. - К.: Вид-ць Фурса С. Я., КНТ, 2007. – 544
- 3.2.8. Филонюк А.Ф., Залетов А.Н. Страховая индустрия Украины. – К.: Международная агенция «БИЗОН», 2008. – 448С.

Допоміжна література

- 3.2.9. Страхування: опорний конспект лекцій, за ред. Р.В. Пікус. Київ : Логос, 2015. 275 с.
- 3.2.10. Про затвердження Порядку та правил обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.10.2002 р. № 1535 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1535-2002-%D0%BF>.
- 3.2.11. Ткаченко Н.В. Страхування: Навчальний посібник для самостійної роботи студентів/ Н. В. Ткаченко. - К.: Ліра-К, 2007. - 375 с.

3.3. Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 3.2.13. База законодавства ЄС - EUR-Lex – [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/)
- 3.2.14. Інтернет-журнал по страхуванню - <http://www.forinsurer.com>
- 3.2.15. Нацкомфінпослуг - <http://www.nfp.gov.ua> – сайт
- 3.2.16. Рада Європи – [http:// www.coe.int](http://www.coe.int)
- 3.2.17. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://uainsur.com>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів.

Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

5 семестр		Мак кількість балів
Модуль №1		
Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
Виконання та захист лабораторних робіт 1.4-1.7 (4 завдань*10 балів)	40 (сумарна)	
Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу 1.1.-1.3., 1.8 (4 завдань*7 балів)	28 (сумарна)	
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше 41 бала</i>		
Виконання модульної контрольної роботи №1	20	
Усього за модулем №1	88	
Семестровий диференційований залік		12
Усього за дисципліною		100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку (табл. 4.2).

Таблиця 4.2

Відповідність рейтингових оцінок за окремі види навчальної роботи в балах оцінкам за національною шкалою

Рейтингова оцінка в балах			Оцінка за національною шкалою
Виконання та захист лабораторних робіт	Виконання завдань на знання теоретичного матеріалу	Виконання модульної роботи	
9-10	7	18-20	Відмінно
8	6	15-17	Добре
6-7	4-5	12-14	Задовільно
менше 6	менше 5	менше 12	Незадовільно

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку (табл.4.3), яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

Таблиця 4.3

**Відповідність підсумкових модульних рейтингових оцінок
в балах оцінкам за національною шкалою**

Модуль №1	Оцінка за національною шкалою
79 - 88	Відмінно
66 - 78	Добре
53 - 65	Задовільно
Менше 53	Незадовільно

4.5. Підсумкова модульна рейтингова оцінка у балах становить підсумкову семестрову модульну рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінку за національною шкалою (табл. 4.4).

Таблиця 4.4

**Відповідність підсумкової семестрової
модульної рейтингової оцінки в балах
оцінкам за національною шкалою**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
79 - 88	Відмінно
66 - 78	Добре
53 - 65	Задовільно
менше 53	Незадовільно

Таблиця 4.5

**Відповідність залікової
рейтингової оцінки в балах оцінці
за національною шкалою**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
12	Відмінно
10	Добре
8	Задовільно
-	-

4.6. Сума підсумкової семестрової модульної та залікової рейтингових оцінок у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (табл. 4.6).

Таблиця 4.6

**Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

4.7. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.8. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А**, **87/Добре/В**, **79/Добре/С**, **68/Задов./D**, **65/Задов./E** тощо.

4.9. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				